

ZBRANĚ A MUNICE VELKÉ VÁLKY 1914 – 1918

V rubrice „Příběhy a události“ se budou autoři kromě aktuálních témat věnovat zbraním a municí, kterou používali naši dědové v řadách legionářů, ale i v rakousko – uherské armádě.

15,5 cm hrubá houfnice vzor 1917 C. S.¹ Schneider (Canon de 155 C. S. modèle 1917 Schneider)

Autor: Karel Ludvík

Hrubé houfnice² vz. 1915 a vz. 1917 byly zlepšenou variantou houfnice ráže 152 mm, vyvinutou v roce 1909 ve francouzské zbrojovce Schneider pro ruskou carskou armádu.

Zde byla zavedena jako 152 mm polní houfnice vz. 1910. tyto houfnice upravené na základě prvních válečných zkušeností a uložené na lafetě 10,5 cm kanónu vz. 1913 Schneider byly do francouzské armády zavedeny jako vz. 1915 přicházely na frontu v průběhu následujícího roku.

Nedostatek mosazi, potřebné k výrobě nábojnic vedl francouzské ministerstvo války k výzvě pro zbrojovku Schneider, aby své houfnice vz. 1915 upravila pro možnost střelby prachovými náplněmi, ukládanými pouze do váčků z dělostřeleckého hedvábí.

Mírně upravené zbraně označované nyní jako vzor. 1917 byly dodávány na frontu od poloviny téhož roku. V průběhu války bylo vyrobeno více než 3000 těchto houfnic a po jejím skončení se staly výzbrojí řady armád světa. Patřila mezi ně i armáda československá.

Houfnice byly zařazeny u hrubého dělostřeleckého pluku č. 126, který jako součást těžké dělostřelecké brigády č. 2 tvořil armádní dělostřeleckou zálohu. Část houfnic byla rovněž použita u těžkých dělostřeleckých pluků k provádění ostrých střelb, aby bylo ušetřeno drahé moždířové střelivo ráže 21 a 30,5 cm. U pluku 126 v Komárně a od roku 1934 v Žilině bylo v šesti bateriích zařazeno celkem 24 houfnic. Jejich zařazení k dělostřelecké armádní záloze nebylo náhodné, neboť tato děla dosahovala poměrně dlouhého dostřelu, který však byl vykoupen vysokou hmotností zbraně. Houfnice dopravované šestispřežím byly proto odkázány pouze na dobré silnice a i na nich dosahovaly nízké pochodové rychlosti.

U našich dělostřelců se nejednalo o oblíbená děla, k čemuž přispělo i několik nehod, zaviněných nekvalitním střelivem. Problémy způsobovalo i zajištění jejich údržby a oprav.

Hrubé houfnice vz. 1917 C. S. byly v průběhu roku 1935 vyřazeny z výzbroje a jejich nástupcem se měla stát škodovácká 15 cm hrubá houfnice vz. 1937, která však již byla vyráběna pro německá Wehrmacht. V září 1938 se v mobilizačních skladech Československé armády nacházelo ještě 94 091 úplných dělostřeleckých ran.

V roce 1940 šest kanónů 155 C. S. modèle 1917 Schneider tvořilo výzbroj II. oddílu dělostřeleckého pluku 1. čs. pěší divize ve Francii.

¹ C. S. Court Schneider – krátký Schneider. Francouzské značení děla jako kanón (Canone) je poněkud zavádějící, protože technicky se jedná o houfnici (Obusier). Zatímco kanón používá jednotné náboje a je určen k přímé palbě, tedy s plochou křivkou dráhy letu střelky, houfnice používá náboje dělené a je určena k nepřímé palbě s využitím střelby vrchními úhly. Označení „krátký“ tedy poukazuje na krátkou hlaveň děla, která je typickým znakem houfnic.

² Hrubá houfnice. V prvorepublikové československé armádě se dělilo na polní (lehké, horské, jezdecké, hrubé a těžké) a speciální (protiletadlové).

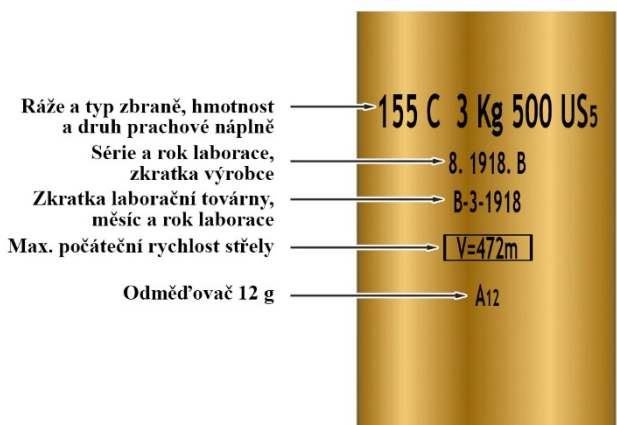
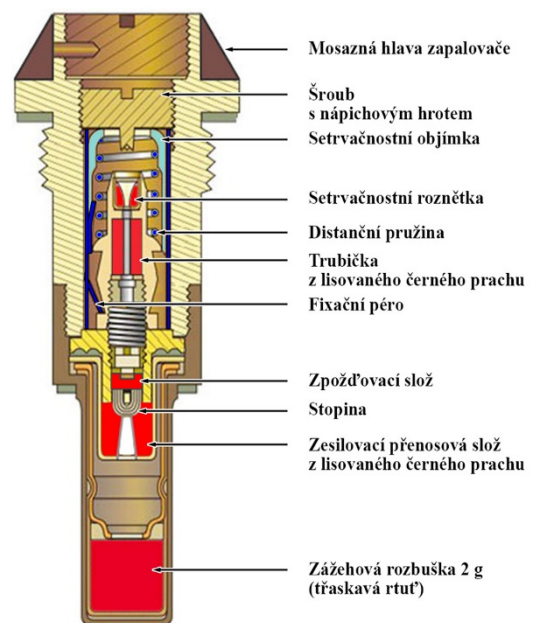
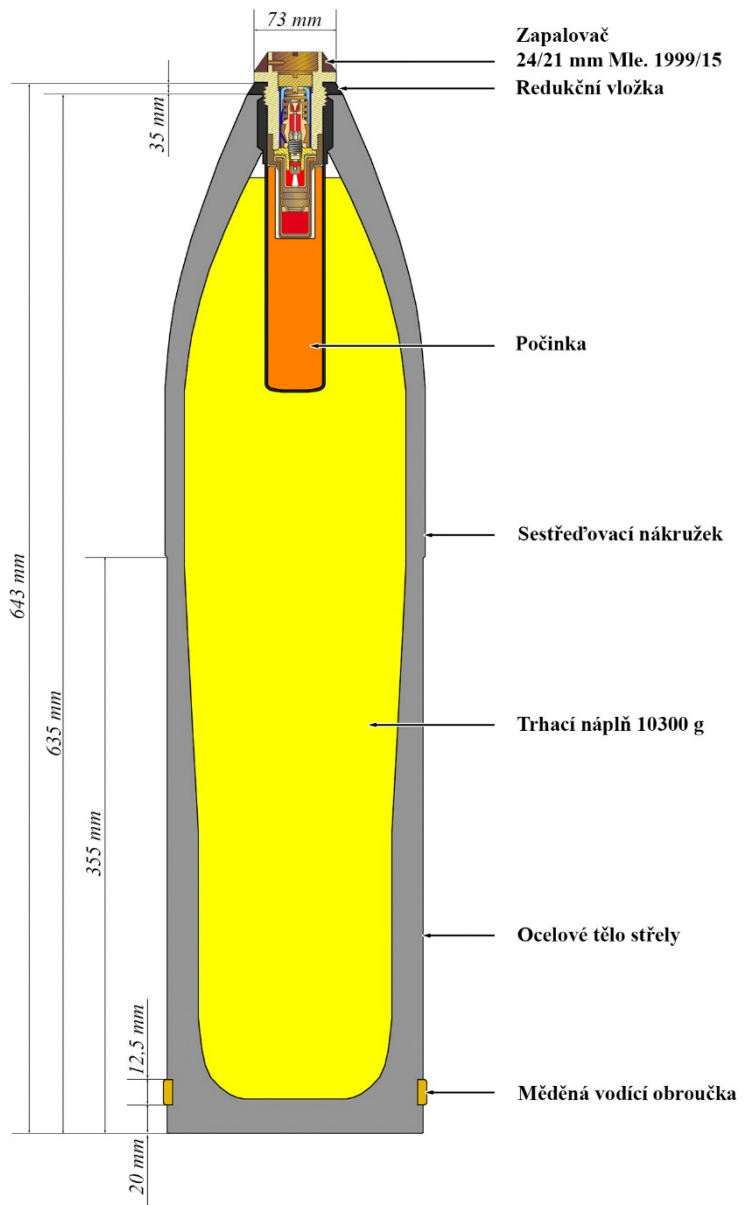
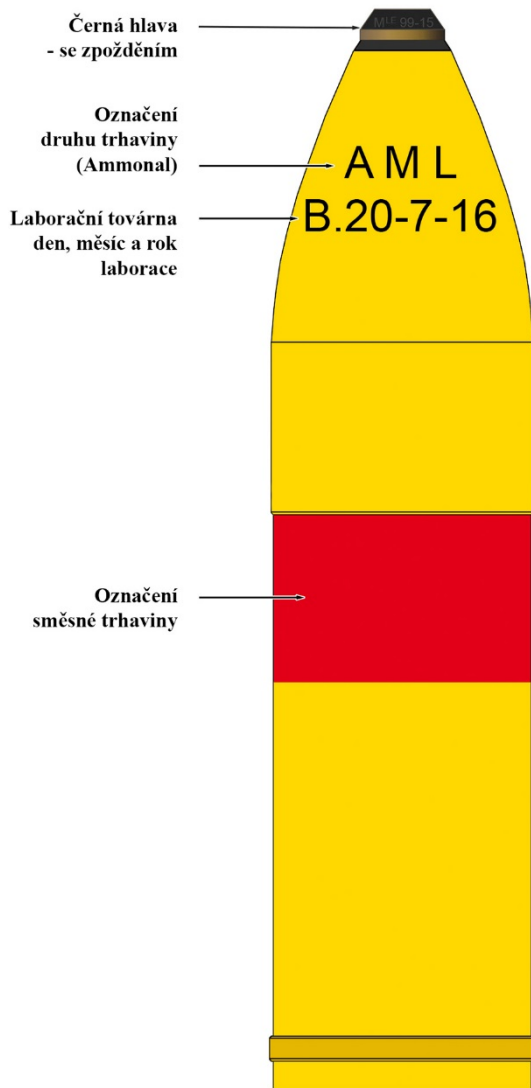
Lehké dělostřelectvo – kanóny ráže 8 cm a houfnice ráže 10 cm.

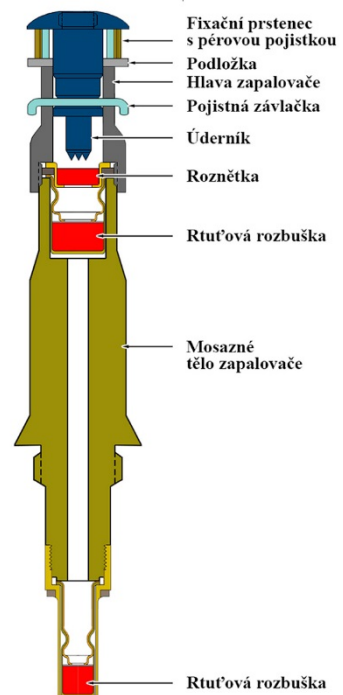
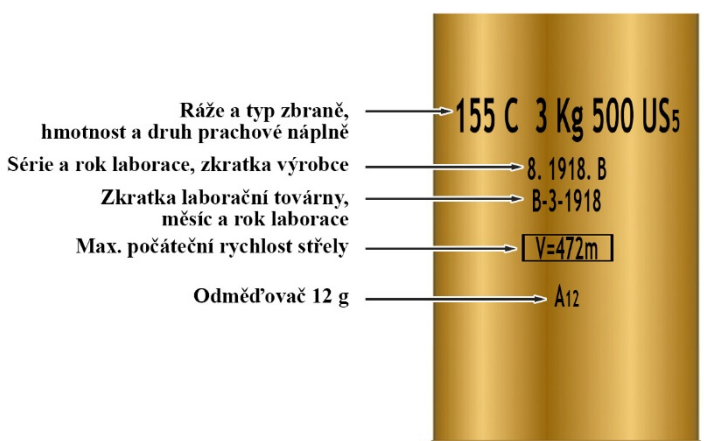
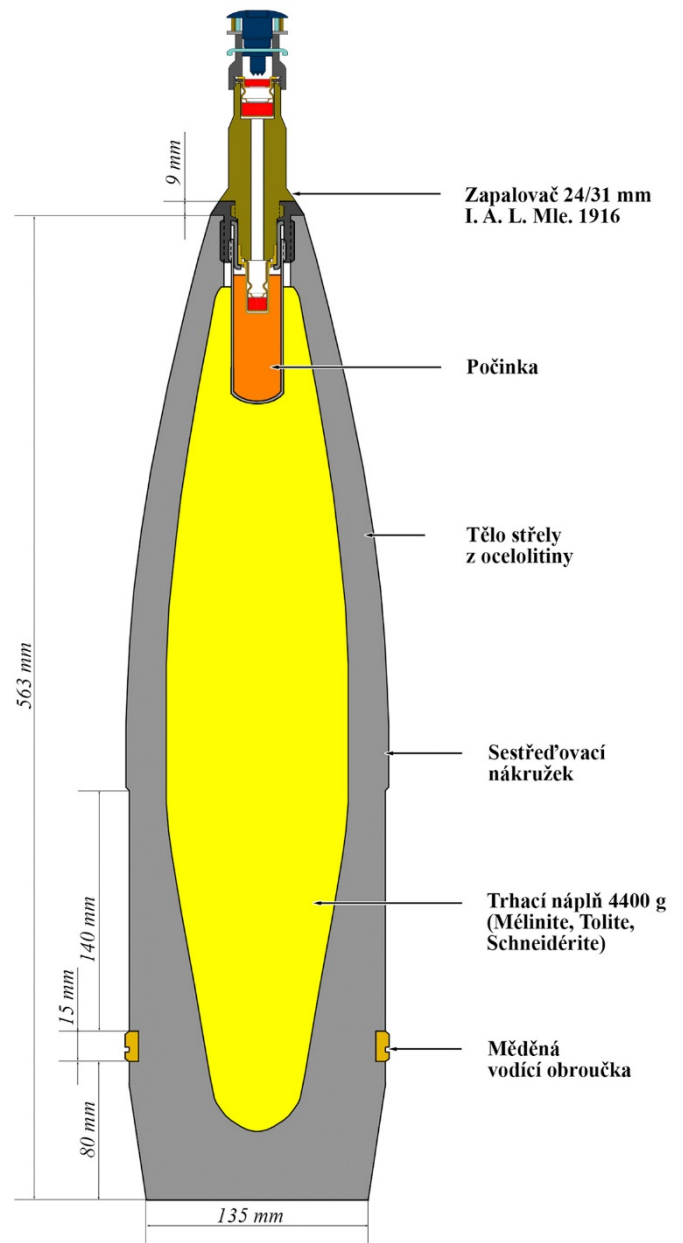
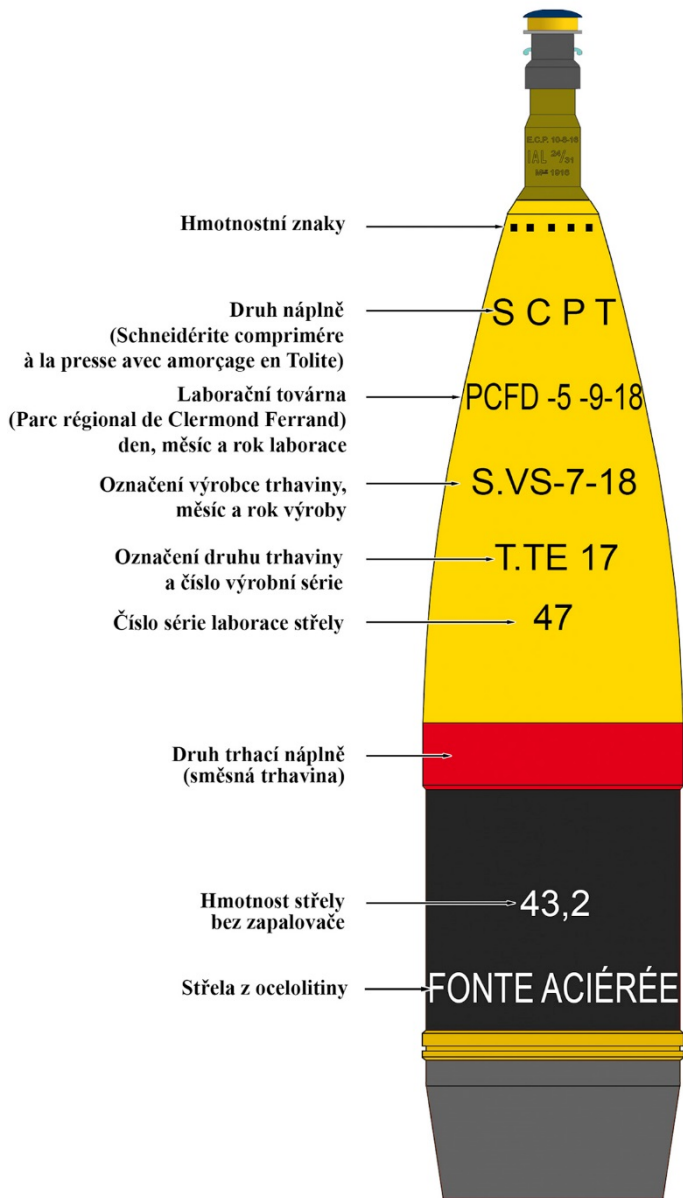
Horské dělostřelectvo – kanóny ráže 7,5 cm a houfnice ráže 10 cm.

Jezdecké dělostřelectvo – kanóny ráže 7,5 a 8 cm.

Hrubé dělostřelectvo – kanóny ráže 10 cm a houfnice ráže 15 cm.

Těžké dělostřelectvo – kanóny ráže 15 a 24 cm, houfnice ráže 15 cm a moždíře ráže 21 a 30,5 cm.

Použitá literatura a URL:

Knihy a publikace:

- Kuthan, Pavel J.: V těžkých dobách - Boje na Slovensku 1918 – 1919. Nakl. Corona-Ares, Praha 2010
- Sander, Rudolf: Organizační a dislokační vývoj československé armády v letech 1918–1939. Sborník archivních prací, ročník 35. Archivní správa MV ČR, Praha 1985
- Fidler Jiří, Sluka Václav: Encyklopedie branné moci republiky Československé 1920 – 1938. Vyd. Libri, Praha 2006
- Janoušek Jiří: Československé dělostřelectvo 1918-1939. Nakl. Corona, Praha 2007
- Karlický Vladimír: Československé dělostřelecké zbraně. Nakl. Naše vojsko, Praha 1975
- Karlický Vladimír: Salvy duní. Nakl. Naše vojsko, Praha 1979
- Janáček Jiří: Největší zbrojovka monarchie. Nakl. Novinář, Praha 1990

Služební předpisy:

- D – IV – 37: Přehled Francouzského střeliva. MNO, Praha 1920
- D 435/1, Anlage 8c: Handbuch. Die munition der Geschütze und Werfer. Berlin 1943

Archivní fondy:

- Vojenský ústřední archiv Praha
- Fond: Služební knihy a předpisy československé armády

Internet:

- <http://www.nezradime.cz/www/index.php/cs-armada/delostrelectvo>
- <http://www.delostrelectvocsarmady1918-1939.estranky.cz/>